

AB VE TÜRKİYE

Temmuz 2026

Türkiye, 1999'dan bu yana **AB'ye aday bir ülkedir.**

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalogu: önbilgi

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog toplantısının (YDED) yapılması, 29 Kasım 2015 tarihinde gerçekleştirilen AB-Türkiye Zirvesi'nde kararlaştırılmıştır. Diyalog, ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesine katkıda bulunacak ve iş çevrelerini bir araya getirecek bir iş platformu oluşturacak şekilde tasarlanmıştır.

Bu bağlamda, YDED iki ana oturum formatında gerçekleştirilir. İlk oturum, AB ve Türkiye ekonomilerinin makroekonomik görünümüne odaklanan bakanlık düzeyinde bir diyalogun yanı sıra iddialı reformlar ve güçlendirilmiş iş birliği fırsatlarına odaklanırken diğer oturum, Avrupa Komisyonu ve Türk Hükümeti yetkilileri ile önemli Türk ve Avrupalı işletmelerin temsilcilerinin bir araya geldiği ve daha iyi bir iş ortamının nasıl yaratılabileceğine ve ikili ticaret ve yatırım bağlantılarının nasıl derinleştirilebileceğine odaklanan bir İş Zirvesi olarak gerçekleştirilir.

Avrupa merkezli uluslararası finans kurumlarının temsilcileri de YDED' in her iki oturumuna da davet edilmektedir. En son Nisan 2025'te yapılan YDED toplantısı, Kasım 2023 tarihli AB-Türkiye siyasi, ekonomik ve ticari ilişkilerinin mevcut durumu hakkında Ortak Bildiri' de ana hatları çizilen tavsiyelerin uygulanmasının bir parçası olarak Türkiye ile AB arasındaki ilişkileri geliştirmeye yönelik bir adımdır.

**AB
Türkiye'nin**

**En büyük ticaret
ortağıdır**

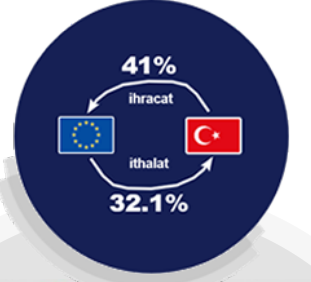
**En büyük
yatırımcısıdır**

**En büyük
mali yardım sağlayıcısıdır**

Yakın Ticaret ve Yatırım Bağları

1996'dan bu yana endüstriyel ve işlenmiş tarım ürünleri için tarifeleri ve miktar kısıtlamalarını kaldıran AB-Türkiye Gümrük Birliği, derin bir ekonomik entegrasyonu teşvik ederek AB ve Türk ekonomilerini ve endüstriyel değer zincirlerini birbirine sıkı sıkıya bağlamıştır. Coğrafi konumu itibarıyla AB pazarına olan yakınlığıyla Türkiye'nin Avrupa değer zincirlerine olan güçlü entegrasyonu AB-Türkiye Gümrük Birliği aracılığıyla daha da artmış ve Türkiye'nin, bölgedeki jeopolitik gerilimlerin küresel tedarik zincirlerinde yol açtığı aksaklıkları aşabilmesine yardımcı olmuştur.

- AB, Türkiye'nin ana ticaret ortağı; Türkiye ise AB'nin en büyük beşinci ticaret ortağıdır. 2025'te AB'nin, Birlik üyesi olmayan ülkelerle yaptığı toplam mal ticaretinin %4,2'si Türkiye'yledir. 2025'te Türkiye'nin ihraç ettiği malların %42,8'i AB'ye giderken ithal ettiği malların %31,7'si de AB kaynaklıdır. Toplam ticaret hacmi 2025 yılında **218 milyar avroluk** yeni bir rekora ulaşmıştır.
- İlk 20 sıradaki yatırım ortakları arasında AB Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) akışları, 2025'te yaklaşık **5.34 milyar avroya** ulaşmıştır. AB'nin Türkiye'ye yönelik DYY girişlerindeki payı 2024'te %58 iken, 2025'te %66'ya yükselmiştir. Bunun yanında AB de Türkiye için önemli bir DYY destinasyonudur; Türkiye'nin 2025 yılında AB'ye yaptığı yatırımlar (DYY), ülkenin yurtdışına yaptığı toplam DYY'nin %47,3'ünü temsil etmektedir.
- Büyük ölçüde AB-Türkiye Gümrük Birliği nedeniyle Türk şirketleri, Avrupa tedarik zincirlerine güçlü bir şekilde entegre olmuştur. Bu şirketler hem imalat hem de hizmet sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Otomotiv, bankacılık ve sigortacılık, tüketim malları ve perakendecilik, enerji ve yenilenebilir enerji alanlarında önemli AB yatırımcıları bulunmaktadır.
- AB ve Türkiye, ikili ilişkileri ilerletmek ve kullanılmayan potansiyellerini ortaya çıkarmak amacıyla ortak alanlarda birlikte çalışmaya devam ediyor. Tazelenen bu angajman, beşi sadece 2025 yılında gerçekleşen bir dizi Yüksek Düzeyli Diyalog toplantısı ile desteklenmiştir. Bu toplantılar ekonomi, ticaret, göç ve güvenlik, bilim, araştırma, teknoloji ve yenilikçilik ve iklim gibi alanları kapsamıştır. Ayrıca 2024 yılında, Gümrük Birliği'nin tam olarak uygulanmasını güçlendirmek için yeni bir **Ticaret konulu AB-Türkiye Yüksek Düzeyli Diyalog** toplantısı da başlatılmıştır.
- **Avrupa Yatırım Bankası (EIB)**, Türkiye'de finansman çalışmalarına yeniden başladı ve Türk ekonomisinin karbonsuzlaştırılması hedefi doğrultusunda, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) ve Türk Eximbank ile her biri 100 milyon avroluk iki yeni finansman operasyonunu imzaladı. Bu fonlar Türkiye'de sera gazı emisyonlarını azaltan, tedarik zincirlerini ve enerji güvenliğini güçlendiren, iklim direncini artıran ve yeni yeşil iş imkanları yaratan projeleri destekleyecek.
- **Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)**, uluslararası finans kurumları arasında, Türkiye'ye yönelik en büyük yatırımcıdır ve 2025 yılında 54 proje için 2,7 milyar avroluk rekor bir taahhütte bulunmuştur. EBRD yatırımlarının yaklaşık üçte ikisi yenilenebilir enerji, elektrik şebekeleri, enerji verimliliği, sürdürülebilir altyapı ve deprem kurtarma dâhil olmak üzere yeşil dönüşümü desteklemektedir.
- **Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası (CEB)** uygun fiyatlı konut, sağlık, eğitim, KOBİ desteği ve deprem [sonrası] iyileştirme gibi konulara odaklanarak, genellikle TKYB ve TSKB gibi ortaklık yaptığı kurumlar aracılığıyla Türkiye'de sosyal sektör yatırımlarını finanse etmektedir.

Türkiye Yatırım Platformu

AB tarafından 2022'de kurulan **Türkiye Yatırım Platformu (TYP)**, Türkiye'de AB destekli yatırımların yönlendirilmesinde kullanılan temel araçtır. TYP, Avrupa Sürdürülebilir Kalkınma Fonu Artı (EFSD+) teminatları ile Avrupalı ve uluslararası finansman kuruluşlarıyla [kurulan] ortaklıklardan faydalanarak karbonsuzlaştırma, sürdürülebilir altyapı, dijitalleşme, yenilikçilik ve özel sektörün gelişimine yönelik stratejik yatırımları desteklemektedir. 317 milyon avro teminat kapasitesi ile Türkiye'de **2027 yılı sonuna kadar 2,4 milyar avro** değerinde yatırım yaratmayı hedeflemektedir.

Bu çabalar aşağıdakileri içermektedir:

- Kentlerin Sürdürülebilir Dönüşümünün Finanse Edilmesi ve Hızlandırılması ("**FAST-Cities**").
- Yerel finansman kuruluşlarına likidite sağlanması ve yerelde hizmet verilmeyen ve yetersiz hizmet alan mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin finansman açıklarının ele alınması. (**Growth4All ve TERRA**).
- **Bağlantısallık programı:** Düşük emisyonlu enerji tedarik projelerine, sürdürülebilir ulaşım ağlarına, dijital bağlantısallık ve dijitalleşme projelerine, sürdürülebilir tedarik zincirlerine ve insani kalkınma projelerine yönelik yatırımları teşvik edilmesi.
- Ortağımız olan ülkelerde yeşil tahvil piyasalarının gelişimini desteklemek için **Küresel Yeşil Tahvil Girişimi**.
- Daha riskli bir profil algısı yaratan mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler için (kadınlar, gençler, göçmenler, tarım/kırsal işletmeler) risk paylaşımı ve kredi teminatı (**NASIRA (Artı) ve SAFE programı**)
- İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına katkı sağlayan yeni nesil teknolojilere ve enerji yoğun endüstrilere yönelik özel sektör yatırımlarını hızlandırmak üzere **HI-BAR**

IPA-Katılım Öncesi Mali Yardım kapsamında İşbirliği Alanları

2021 ve 2025 yılları arasında AB şunları tahsis etmiştir:

- Sivil Topluma destek için **130.8 milyon avro**
- Çevre ve İklim Değişikliği için **103.7 milyon avro**
- Sağlık, eğitim, istihdam, sosyal koruma ve kapsayıcılık politikalarını desteklemek için **78.6 milyon avro**.
- Tarım-gıda sanayii, organik tarım ve balıkçılık da dâhil olmak üzere tarım ve kırsal kalkınma için **280 milyon avrodan** fazla.

İnsanlar arası Temaslar

- AB, 2021'den bu yana ERASMUS+ kapsamında eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanlarında AB ve Türk vatandaşları arasında **260.000'den fazla değişimi** finanse etmiştir.

Ekonomik Reform Programları (ERP)

Diğer aday ve potansiyel aday ülkelerle birlikte Türkiye de 2015'ten bu yana Avrupa Komisyonu'na yıllık Ekonomik Reform Programlarını (ERP) sunmaktadır. Avrupa Sömestri'ne katılım amacı doğrultusunda bu ülkeleri hazırlamak üzere AB, genişleme ülkeleriyle yürüttüğü ekonomik yönetim çalışmasını (*exercise*) güçlendirdi.

Bu çalışmaların bir parçası olarak Türkiye, önümüzdeki üç yıl için orta vadeli makroekonomik projeksiyonlarını, bütçe planlarını ve yapısal reform gündemini sunmaktadır. Türk Hükümeti son ERP'de (2026-2028) yeşil dönüşümün hızlandırılmasına, dijital dönüşümün desteklenmesine ve beceri uyumsuzluklarının ele alınmasına vurgu yapmayı sürdürdü.

Avrupa Komisyonu bu planları değerlendirir. Bu değerlendirmeler daha sonra AB üyesi devletlerle yapılacak olan yıllık Ekonomik ve Finansal Diyalog görüşmelerine zemin teşkil eder. Bu diyalog toplantılarının ardından Ortak Sonuçlar üzerinde mutabık kalınır ve sonraki yıl için reform öncelikleri şekil kazanır.

Bölgesel ortaklarla yapılan ekonomik ve finansal diyalog toplantılarının ortak sonuçları, 5 Mayıs 2026:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8860-2026-INIT/en/pdf>